

EITEM AR YR AGENDA: 6

PANEL GWEITHREDOL AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

28^{ain} Hydref 2013

YR OPSIYNAU O RAN Y GYLLIDEB 2014-15

Adroddiad gan Dawn Docx, Dirprwy Brif Swyddog Tân

Diben yr Adroddiad

- 1 Rhoi'r diweddaraf i aelodau'r Panel Gweithredol am y cynnydd a wnaed wrth ddatblygu cyllideb ddrafft yr Awdurdod Tân ac Achub ar gyfer 2014-15.

Cefndir

- 2 Yng nghyfarfod diwethaf y Panel Gweithredol ar 16^{eg} Medi 2013, cytunodd yr Aelodau i gefnogi amcanion gwella drafft yr Awdurdod ar gyfer 2014-15 at ddiben ymgynghori. Mae'r ail amcan yn cyflwyno strategaeth ariannol arfaethedig y gallai'r Awdurdod seilio ei gynllun ariannol tymor canolig nesaf arni. Dyma'r cynnig:

"Gweithredu cynllun ariannol 3 blynedd ar gyfer 2014-15 i 2016-17 sy'n ariannu lefel gyfredol y gwasanaeth, ond sy'n ceisio cyfyngu ar y gost o wneud hynny i gyfateb i £1 y flwyddyn y pen yn ychwanegol."

- 3 Bydd yr Aelodau'n cofio bod hyn yn dilyn cyllideb sydd wedi ei rhewi ers tair blynedd, ac y bu'n rhaid gwneud cyfanswm o £2.4 miliwn o arbedion. Mae'r cyfnod hwn wedi gweld nifer y gweithlu, gan gynnwys rheolwyr, diffoddwyr tân, staff diogelwch cymunedol a staff cefnogol yn gostwng 9%. Er gwaethaf y gostyngiadau hyn, mae'r Awdurdod yn parhau i gyflawni ei amcanion, gan lwyddo, er enghraifft, i gynnal dros 22,200 o

archwiliadau diogelwch tân yn y cartref yn 2012-13. Mae hyn i'w gyferbynnu â GTA Swydd Henffordd a Chaerwrangon sydd, yn ôl ei ddogfen ymgynghori ddiweddar, wedi cynnal tua 4,800 o archwiliadau diogelwch tân yn y cartref yn 2012.

Gwybodaeth

- 4 Ar 16^{eg} Hydref 2013, fe wnaeth Llywodraeth Cymru gyhoeddi ei setliad amcanol refeniw a chyfalaf ar gyfer llywodraeth leol. Ar y cyfan, roedd yr arian ar gael 3.5%, neu £153 miliwn, yn llai na'r setliad ar gyfer llywodraeth leol yn 2013-14, ar ôl addasu ar gyfer trosglwyddiadau. Mae'r gostyngiad hwn, ynghyd â'r addasiad ar gyfer y newid yn yr amcangyfrifon poblogaeth canol-blwyddyn yn seiliedig ar gyfrifiad 2011, wedi arwain at ostyngiad rhwng 3.5% a 4.6% yn yr arian i'r cynghorau cyfansoddol yng Ngogledd Cymru. Gellir mynegi hyn fel gostyngiad cyfartalog o 3.6% yn 2014-15, ac 1.6% ar gyfer 2015-16.
- 5 Y cyngor a gafwyd gan Drysorydd yr Awdurdod yw y bydd yr effaith wirioneddol ar y cyllidebau refeniw yn fwy oherwydd nad yw'r cyfrifiadau y cyfeirir atynt ym mharagraff 4 yn cynnwys effaith chwyddiant nac ychwaith addasiadau i adlewyrchu'r driniaeth gan Lywodraeth Cymru o grantiau yn symud i fewn i'r Setliad na'r ffaith fod rhai eitemau penodol yn y gyllideb, megis cyllidebau ysgolion, wedi eu diogelu. Felly, gellid dadlau y bydd y toriad mewn gwirionedd ryw 6.5%. Bydd awdurdodau lleol yn gallu gwneud iawn am rywfaint ohono drwy gynyddu eu treth gyngor. Fodd bynnag, barn y Trysorydd yw y bydd awdurdodau lleol yn y Gogledd yn disgwyl i'r Awdurdod Tân ac Achub gysgodi lefel y gostyngiadau canrannol sy'n wynebu'r rhannau sydd heb eu hamddiffyn o gyllidebau'r awdurdodau lleol. Bydd y Trysorydd yn esbonio'n fanylach yn y cyfarfod heddiw beth yw disgwyliadau'r awdurdodau lleol.
- 6 Trwy'r gwaith a wnaed gan Weithgor y Cynllun Gwella, mae'r Aelodau eisoes wedi dod i'r casgliad na ellir mwyach ganfod rhagor o arbedion sylweddol yn llinellau'r gyllideb nac yn y costau cefnogol, ac y bydd yn rhaid canfod unrhyw arbedion sylweddol pellach drwy leihau gwasanaethau. Mae gostyngiad o 6.5% yn cyfateb i £3 miliwn bron. Fel y gŵyr yr aelodau eisoes, mae arbediad o £1 filiwn yn unig yn cyfateb i gael gwared ar un

peiriant tân amser cyflawn (a 28 o swyddi diffoddwyr tân amser cyflawn) neu 8 o beiriannau'r system RDS a hyd at 100 o swyddi cysylltiedig (pan nad oes gorsaf yn cael ei chau) neu 7 o orsafoedd y system RDS ledled ardal y Gogledd. Yn fras, byddai arbed £3 miliwn yn golygu gweithredu pob rhan o'r uchod.

- 7 Bydd yr Aelodau'n gwybod hefyd fod y costau wedi eu lleihau eisoes o ganlyniad i ailstrwythuriad sylweddol a gynhaliwyd yn 2012 ac a arweiniodd at gollu 20% o reolwyr yr ochr weithredol, 22 yn llai o swyddi diffoddwyr tân o ganlyniad i'r trefniadau cylchrestru a gyflwynwyd yn 2012-13, ynghyd â symud 12 o swyddi diffoddwyr tân eraill yn gysylltiedig â chael gwared ar griwiau pwrpasol y peiriant ALP. Hefyd, mae'r gwariant ar y staff cefnogol wedi lleihau £180,000 ers 2011.
- 8 Petai'r Aelodau, o ganlyniad i'r setliad refeniw llywodraeth leol, yn dymuno adolygu eu penderfyniad ynglŷn ag amcanion gwella 2014-15, ni fyddai amser yn caniatáu i gynnal ymgynghoriad statudol gyda'r holl randdeiliaid er mwyn gallu gwneud y gostyngiadau hyn yn y Gwasanaeth yn 2014-15. Os ystyrir yr opsiwn hwn, byddai'n fwy realistig ceisio cael unrhyw ostyngiadau yng nghyllideb 2015-16.

Risgiau a Chyfleoedd

- 9 Fel o hyd gyda'r broses o osod y gyllideb, mae'r prif risgiau i'r Awdurdod yn ymwneud â'r siawns o ddyfarnu cyflogau uwch na'r disgwyl, lefelau uwch o weithgarwch, grantiau uniongyrchol gan Lywodraeth Cymru yn cael eu gostwng neu eu diddymu, a chanlyniad setliad amcanol llywodraeth leol gan Lywodraeth Cymru.
- 10 Er na fydd modd gwybod tan 2014 beth fydd effaith y tair risg gyntaf, gwyddom nawr beth fydd effaith y setliad llywodraeth leol. I baratoi ar gyfer hyn, bu'r swyddogion yn gweithio i weld a oes cyfle yn y tymor byr i leihau'r gyllideb ar gyfer 2014-15 er mwyn rhoi amser i'r Aelodau ystyried unrhyw ostyngiadau yn y gyllideb ar gyfer 2015-16 os ydynt yn dymuno hynny.

- 11 Mae un cyfle wedi dod i'r amlwg nawr o ganlyniad i'r penderfyniad i barhau â'r orsaf dân ac ambiwlans ar y cyd yn Wrecsam. Bydd hyn yn ei gwneud yn bosibl i wrthdroi'r £800,000 i gredydwyr, a oedd yn y cyfrifon refeniw yn 2012-13, a gellid defnyddio hyn, ynghyd â'r ddarpariaeth o £100,000 ar gyfer cyfraddau llog uwch a £100,000 o'r gronfa gyffredinol, i roi £1 filiwn i danategu'r gyllideb ar gyfer 2014-15, sef gostyngiad o 3%. Y risg sy'n gysylltiedig â'r cam hwn yw y byddai angen i'r Awdurdod wneud arbedion o £1 filiwn y flwyddyn ganlynol, cyn unrhyw arbedion angenrheidiol ychwanegol i gwrdd â chyflogau a chwyddiant prisiau, dim ond i aros yn ei unfan.
- 12 Dylai'r Aelodau fod yn ymwybodol hefyd fod trafodaethau cynhyrchiol eisoes wedi cychwyn gyda'r corff cynrychioliadol ynglŷn â threfniadau gweithio mwy hyblyg, gyda'r nod yn y tymor hir o leihau costau a bod ar gael yn y modd gorau posibl. Mae rhai agweddau ar y gwaith eisoes yn cael eu treialu yn ystod y flwyddyn ariannol bresennol, ond ni ddaw llwyddiant, neu aflwyddiant, y prosiect hwn yn eglur am ddeng mis o leiaf. Hefyd, er bod disgwyl i'r gwaith hwn olygu arbedion i'r Awdurdod, nid oes disgwyl iddo sicrhau unrhyw beth tebyg i lefel yr arbedion arian parod y cyfeiriwyd atynt ym mharagraffau 3-6.
- 13 Efallai bydd angen cynnal cyfarfod ychwanegol o'r Awdurdod Tân ac Achub er mwyn ystyried argymhellion y Panel Gweithredol.

Argymhellion

- 14 Gofynnir i'r Aelodau wneud y canlynol:
 - (i) nodi'r risgiau o ran gosod cyllideb gytbwys ar gyfer 2013-14;
 - (ii) cadarnhau eu bod yn dymuno argymell i'r Awdurdod y dylid llunio cyllideb 2014-15 ar sail y lefel gyfredol o wasanaethau;
 - (iii) penderfynu a ydynt am argymell bod yr Awdurdod yn tanategu cyllideb 2014-15 gydag £1 filiwn (drwy'r modd y cyfeirir ato ym mharagraff 11), gan gadw mewn cof mai am flwyddyn yn unig y bydd hyn ynghyd â'r risgiau y bydd hyn yn eu creu i gyllideb 2015-16.